

Miasto i Gmina
Izbica

Gminny Program

Wspierania Rodziny na lata
2022-2024

Sprawozdanie za rok 2022

Zagadnienie ogólne

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Uchwałą Nr XLII.291.2022 Rady Miejskiej w Izbicy z dnia 03.03.2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izbicy został wyznaczony do realizacji zadania z zakresu administracji publicznej dotyczącej wspierania rodzin.

Zgodnie z programem kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy składa Radzie Miejskiej raport z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Zadania Gminy

Do zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny (od 2015 r. obowiązek zatrudniania asystenta rodziny przez gminę) oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a. kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
 - b. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c. kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy,

ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z art.177 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań zleconych gminy należy:

1. Wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art.187a ust.1
2. Realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Realizując zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. realizował zadania związane z w/w postulatami. Uchwałą Nr XLII.291.2022 Rady Miejskiej w Izbicy z dnia 3 marca 2022 r., został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024. Głównym celem tego programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-szkolnych w Mieście i Gminie Izbica, poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych, wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodzin, tworzeniu warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji. Działania te mają być wykonywane w oparciu o wykwalifikowaną kadrę pracowniczą, dlatego kluczowym elementem tych działań ma być podnoszenie kompetencji pracowników współpracujących z rodzinami. Oczekiwanym efektem realizacji Programu jest min., wzrost umiejętności opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach, poprawa jakości w zakresie funkcjonowania rodziny, wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.

Wspieranie rodziny

Rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz przejawiających trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izbicy, zapewnił wsparcie zgodne z zadaniami zawartymi w/w Programie. Na jej realizację składały

się wszelkie działania związane z prowadzeniem pracy socjalnej, zapewnieniem wsparcia w postaci asystenta rodziny, świadczeniu poradnictwa specjalistycznego.

W swojej codziennej pracy pracownicy socjalni tut. Ośrodka kładą nacisk na rozpoznawanie i szybką interwencje w rodzinach zagrożonych kryzysem, współpracując w tym zakresie ze szkołami, kuratorami sądowymi i społecznymi, Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownikami ochrony zdrowia, pracownikami Poradni Pedagogiczno- Psychologicznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i innymi podmiotami zapewniającymi wsparcie rodzinie. Ponadto wśród rodzin, które zmagają się z trudną sytuacją życiową, były również takie, które wymagały zapewnienia wsparcia finansowego. Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy, w 2022 r. z takiej formy pomocy skorzystało 383 rodziny, w których przebywało 853 osób. Do głównych powodów przyznania świadczeń z pomocy społecznej należały m.in.

- ubóstwo,
- bezrobocie
- długotrwała lub ciężka choroba,
- niepełnosprawność.
- uzależnienia,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Praca z rodziną

W art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej został określony zakres przedmiotowy wsparcia, jakiego należy udzielić rodzinie doświadczającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Do najważniejszych działań zawartych w przedmiotowej ustawie znajdują się działania polegające na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Praca z rodziną realizowana na terenie gminy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Izbicy, odbywa się na zasadzie dobrowolności. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym

udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Pracownicy odpowiedzialni za jej realizację, zobowiązani są do analizowania sytuacji rodziny, z zachowaniem szczególnej uwagi, na dzieci w niej przebywające oraz do podejmowania ewentualnych działań w sytuacji podejrzenia jakichkolwiek nieprawidłowości. Na przebieg pomyślnego procesu z rodziną wpływają wszelkie działania, mające na celu zapewnić jej pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

Przydzielenie asystenta rodziny

W przypadku, gdy Ośrodek uzyska informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Do współpracy z asystentem rodziny może zobowiązać rodzinę z małoletnimi dziećmi także Sąd Rodzinny, na mocy Postanowienia. Asystent rodziny pracuje w ramach zadaniowego czasu pracy, co umożliwia dostosowanie czasu pracy do indywidualnych potrzeb rodziny. Jego działania nie mogą się łączyć z obowiązkami pracownika socjalnego na terenie gminy, nie może również prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Asystent rodziny prowadzi prace z rodziną w miejscu zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2022 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Izbicy zatrudniony był 1 asystent rodziny, (1 osoba zatrudniona na umowę o pracę) Ich wsparciem w tym okresie zostało objętych **13 rodzin w tym 39 osób w których przebywało 23 dzieci.**

Zasady pracy asystenta rodziny:

W przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, asystent rodziny prowadzi dokumentację w formie, tj.

- kontrakt rodzinny- indywidualny plan pracy z rodziną,
- dziennik pracy asystenta rodziny .

Praca asystenta rodziny to głównie praca w terenie, której podstawą są bezpośrednie spotkania z rodziną. Pomocą objęte są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, wśród nich są osoby zmarginalizowane, niepełnosprawne, samotne, bezrobotne, rodziny borykające się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzice niewydolni wychowawczo często z ograniczoną władzą rodzicielską i znajdujący się pod nadzorem kuratora.

Każda osoba pracująca jako asystent rodziny musi wiedzieć, że najważniejsze jest dobro dziecka. Pracę asystenta można podzielić na dwa etapy. Pierwszy etap polega na zdobyciu zaufania

danej rodziny. Zaufanie jest rzeczą najważniejszą i jak wiadomo nie można pozyskać go podczas pierwszej wizyty. W momencie zdobycia zaufania, następuje kolejny etap, czyli przejście do rozwiązywania konkretnych problemów takich, jak: problemy opiekuńczo - wychowawcze z dziećmi, bezrobocie czy niegospodarność polegająca na nieumiejętności wydawania pieniędzy. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz towarzyszenie podczas rozwiązywania problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i psychiczne. Asystent dąży do tego, aby wzbudzić w podopiecznych wiarę w swoje możliwości, dzięki której uwierzą w możliwość zmiany swojej sytuacji życiowej oraz by dostrzegli, że może być lepiej, ale musi zacząć działać.

Obszary pracy asystenta rodziny:

- a. pomoc w rozwiązaniu podstawowych problemów socjalnych,
- b. pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych w rodzinie,
- c. pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- d. wspieranie aktywności społecznej,
- e. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- f. pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.

Asystent rodzinny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są zwykle ściśle powiązane. Każda rodzina jest inna i potrzebuje innego postępowania. Zwykle jednak asystent zaczyna od pomocy w rozwiązaniu najpilniejszych problemów socjalnych, które często przygniatają rodzinę i uniemożliwiają jakiegokolwiek perspektywiczne działanie. W tym etapie pomocy asystent nie stawia żadnych szczególnych warunków dbając tylko by wspólnie rozwiązywać problemy i rodziny nie wyręczać. Unika też arbitralności, oceniania i pouczenia, stara się zrozumieć ich sytuację „od ich strony”. Gdy doraźne problemy rodziny zostaną rozwiązane, gdy asystent uzyska dobry kontakt i zaufanie podopiecznych możliwe jest określenie dalszych ich potrzeb i perspektyw oraz zawarcie partnerskiego kontraktu na temat ich realizacji. Po uporaniu się z bieżącymi potrzebami socjalnymi często na pierwszy plan wychodzą problemy osobiste i konflikty rodzinne. Bez ich satysfakcjonującego rozwiązania trudno wyeliminować uzależnienia, przemoc czy zaniedbywanie dzieci, nie mówiąc już o stałej pracy czy uzupełnianiu wykształcenia.

Cele główne i szczegółowe pracy z rodziną:

W rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny założono następujące cele:

- Zapewnienie dzieciom stałej opieki lekarskiej oraz bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego oraz odbudowa więzi w rodzinie.
- Zapewnienie dzieciom stałej opieki lekarskiej oraz bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, radzenia sobie z trudnościami dnia codziennego.
- Motywowanie rodziny do podejmowania działań w celu polepszenia swojej sytuacji życiowej

rodzinnej.

Asystent rodziny jest zawodem powołanym do pracy z rodziną, z dziećmi. Głównym zadaniem asystenta jest wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie są w stanie, samodzielnie pełnić prawidłowo funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec własnych dzieci oraz kształtowanie umiejętności członków rodziny w zakresie znajdowania rozwiązań trudności życiowych. Asystent rodziny wzmacnia rodzinę z małoletnimi dziećmi wykorzystując jej zasoby wewnętrzne i zewnętrzne. Pracuje w miejscu zamieszkania rodziny lub przez nią wskazanym. Prowadzi działania profilaktyczne i wspierające oparte na relacji asystenckiej. Jego rola w systemie pomocy rodzinie jest istotna, gdyż efektem jego pracy jest osiągnięcie przez rodzinę będącą w kryzysie podstawowego poziomu stabilności życiowej, który umożliwi jej stworzenie optymalnego i bezpiecznego środowiska wychowawczego dla dzieci. Rodzina spełniająca prawidłowo swe funkcje da zaś możliwość do prawidłowego rozwoju potomstwa, co w przyszłości zaowocuje zmniejszenie skali problemów społecznych. Głównym zadaniem asystenta jest więc pedagogizacja rodziców oraz ich wspieranie informacyjne, emocjonalne, instrumentalne poprzez towarzyszenie w różnych czynnościach dnia codziennego. Jednocześnie asystent rodziny jest zazwyczaj koordynatorem działań wielu służb społecznych, pracujących z daną rodziną i na jej rzecz. Na terenie naszej gminy pracuje dwóch asystentów rodziny. W marcu 2020 r. zostały wprowadzone w Polsce regulacje, które mają ograniczyć rozprzestrzenianie się nowego koronawirusa SARS-CoV-2. Obostrzenia dotyczą codziennego życia ludzi, zachowania dystansu społecznego, przemieszczania się poza domem oraz funkcjonowania instytucji. Mając na uwadze ograniczenie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej ustawodawca zezwala pracodawcom na zastosowanie bardziej elastycznych niż dotychczas rozwiązań w zakresie świadczenia pracy w formie pracy zdalnej. Przed asystentami stanęło nowe wyzwanie, w trudnej sytuacji walki z pandemią, polegające na przeciwdziałaniu zakażeniu się rodzin nowym koronawirusem SARS-COV-2 i wsparcie ich w przypadku zachorowania na wywołaną przez niego chorobę COVID-19 . Również w sytuacji pandemii asystent rodziny to osoba towarzysząca komuś, współobecna , pomagająca, będąca w pogotowiu. Asystent ma za zadanie dać wsparcie, przekonanie, że w kryzysie jest ktoś kto pomoże pokonać trudności, przeprowadzi przez różnego rodzaju procedury związane z zagrożeniem epidemiologicznym, czy też zaproponuje nowe sposoby reagowania na codzienne sytuacje. Działania asystenta rodziny z zakresu pracy socjalno-wychowawczej w sytuacji kryzysu wywołanego epidemią zmieniły formę, odbywają się telefonicznie lub przez komunikatory społecznościowe to pozwala teraz zapoznać się z atmosferą jaka panuje w domu.

Tabela nr 1 Koszt zatrudnienia asystentów rodziny

Rok	Koszt ogółem
2022	51 855,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Izbicy

REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Izbica		
CEL SZCZEGÓŁOWY	WSKAŹNIKI	
<i>Podjęcie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba działań promujących zdrowy tryb życia ✓ Liczba zrealizowanych kampanii profilaktycznych ✓ Liczba porad i konsultacji 	<p>2</p> <p>3</p> <p>150</p>
<i>Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny ✓ Liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny ✓ Liczba rodzin objętych pracą socjalną ✓ Liczba rodzin objęta poradnictwem 	<p>13</p> <p>29</p> <p>200</p> <p>150</p>
<i>Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ✓ Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców 	<p>383</p> <p>46</p> <p>15</p>
<i>Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba osób korzystających z Programu POPŻ ✓ Liczba dzieci objętych dożywianiem ✓ Liczba zorganizowanych imprez lokalnych na rzecz rodziny. ✓ liczba wydanych Kart Dużej Rodziny 	<p>1700</p> <p>226</p> <p>20</p> <p>90</p>
<i>Przeciwdziałanie marginalizacji i dcegradacji rodziny.</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i kampanii ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej OPS ✓ liczba założonych Niebieskich Kart ✓ liczba grup roboczych 	<p>4</p> <p>383</p> <p>5</p> <p>11</p>

Pieczą zastępczą

Obowiązek współdziałania gmin we wskazanych kosztach wynika z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z nim gmina płaci za dzieci zamieszkałe w niej zarówno wtedy, gdy są one przez sąd umieszczane w rodzinie zastępczej, jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Co więcej, przepisy przewidują, że ma ona współfinansować nie tylko świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, ale też wynagrodzenia zawodowych rodziców zastępczych oraz pomoc dla osób usamodzielniających się.

Ponadto wysokość kosztów ponoszonych przez gminę jest uzależniona od długości okresu, w którym dziecko przebywa pod pieczą zastępczą. W pierwszym roku jest to 10 proc., w drugim 30 proc., a w trzecim i kolejnym 50 proc. kosztów.

Od 2012 r. gmina współfinansuje koszty pobytu dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. w

- rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 9 dzieci, za które Gmina i miasto Izbica ponosi odpłatność

- instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 6 dzieci, za które Gmina ponosi odpłatność.

W 2022 r. Gmina Izbica poniosła 49 180, 16zł za dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, natomiast za dzieci umieszczone instytucjonalnej pieczy zastępczej 105 845,43 zł.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej były postanowieniem Sądu Rejonowego w Zamościu oraz na skutek interwencji z udziałem pracowników socjalnych. W 2022 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 6 dzieci oraz 9 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Najczęstszym powodem opuszczenia pieczy zastępczej jest powrót dziecka do rodziny biologicznej. Jest to bardzo pozytywne zjawisko, szczególnie w kontekście trudności, jakie występują podczas pracy z rodziną i na jej rzecz.

We wszystkich obszarach pracy z rodziną ważnym zadaniem jest prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy. W każdym przypadku rodzina stale objęta jest monitoringiem pracownika socjalnego, a w niektórych rodzinach także asystenta rodziny. Celem działań jest wsparcie rodziny w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej lub trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Na podstawie monitoringu sytuacji dziecka pracownik socjalny ocenia skuteczność podejmowanych działań. Jeżeli życie i zdrowie dzieci nie jest zagrożone pracownik socjalny we współpracy z innymi specjalistami planuje działania wspierające i wzmacniające rodzinę.

Wdrażanie modelowych rozwiązań pracy z rodziną wieloproblemową, w szczególności rozwój pracy socjalno – terapeutycznej i socjalno –wychowawczej z rodzinami, które są zagrożone w pełnieniu swoich funkcji to zadania realizowane zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracującymi z dziećmi i rodzicami. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje też możliwość zastosowania rozwiązań, które mogą przyczynić się do budowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodziny, która ma problemy w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Izbicy kontynuuje realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji, pracujących z dziećmi i rodzicami.

Świadczenia rodzinne

GOPS w Izbicy realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.). W ramach wypłaconych świadczeń wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka oraz opłacano składki emerytalno - rentowe oraz zdrowotne od świadczeń rodzinnych. Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba wypłacanych zasiłków rodzinnych w latach 2019-2021 przedstawiono w tabeli poniżej.

Celem systemu pomocy rodzinie jest stworzenie spójnego wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej, wychowującej dzieci uczęszczające do szkoły, w tym dzieci niepełnosprawne.

Tabela 2 Świadczenia rodzinne w latach 2020-2022

Lp	Rodzaj świadczenia	Kwota		
		2020	2021	2022
1.	Zasiłki rodzinne	809 577	711 621	615 928
2.	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	27 000	15 000	17 000
3.	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	24 431	10 393	8 053
4.	Dodatek z tytułu samotnego wychowania	39 758	45 303	47 718
5.	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	28 060	28 260	25 890
6.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	40 687	35 800	31 900
7.	Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	127 680	114 095	111 815
8.	Dodatek z tytułu wydatków w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości w której znajduje się szkoła	7 345	11 074	12 882
9.	Dodatek na pokrycie wydatków w związku z dojazdem do miejscowości w której znajduje się szkoła	79 971	77 418	66 102
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	42 000	40 000	42 000

Źródło: Dane własne z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy

Na przestrzeni trzech lat 2019-2021 obserwuje się spadek liczby rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Świadczenie to trafia do rodzin najuboższych, gdyż jest uzależnione od kryterium dochodowego.

W zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407) wypłacane są świadczenia wychowawcze 500+. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. Od 2016 roku GOPS w Izbicy realizuje Program Rodzina 500+, który gwarantuje regularne wsparcie dla rodziców wychowujących dzieci. W porównaniu do roku 2019 liczba przyznanych świadczeń uległa wzrostowi. Kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych w 2020 roku wyniosła 7 301 354 zł, natomiast w 2022 r. już tylko 2 970 054 zł. Obecnie świadczenie realizowane przez ZUS.

Tabela 3 Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2020-2022.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Kwota wypłat	7301 354	7 198 991	2 970054
Liczba świadczeń	14 603	14 398	5 957

Źródło: Dane własne z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy

GOPS w Izbicy wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 poz. 1205). Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W ostatnich trzech latach zmniejszyła się liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W Gminie Izbica ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego korzystają przedstawiciele ustawowi małoletnich osób uprawnionych jak również pełnoletnie uczące się osoby uprawnione. Liczbę rodzin i osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w Gminie Izbica w roku 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 Fundusz alimentacyjny

Wyszczególnienie	Liczba rodzin			Liczba wypłaconych świadczeń			
	ROK	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Fundusz alimentacyjny		54	52	46	940	913	922

Źródło: Dane własne z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy

W latach 2020-2022 r. zmalał odsetek liczby rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu

alimentacyjnego. Ogólna kwota wypłaconych świadczeń w 2020 r. wynosiła 354 320 zł, natomiast w 2021 r. tylko 342 819 zł.

GOPS w Izbicy realizował zadania w zakresie świadczenia „Dobry start” 300 +. Celem świadczenia jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. W 2020 r. wypłacono 894 świadczeń w łącznej kwocie 268 200 zł, w 2019 roku wypłacono 913 świadczeń na kwotę 273 900 zł.

W ramach świadczeń GOPS oferuje świadczenia w ramach programu wsparcia dla rodzin na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jednorazowe świadczenie Za życiem, w wysokości 4000 zł przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest niezależnie od dochodu. W 2020 roku wypłacono 1 świadczenie, w 2021 roku wypłacono 2 świadczenia, w 2022 roku nie wypłacono ani jedno świadczenia z tego tytułu.

Ośrodek realizuje również zadania z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych, w których wychowuje się troje i więcej dzieci do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia w przypadku kontynuowania nauki w szkole lub szkole wyższej i bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci mających orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności - nie dłużej niż do czasu ważności orzeczenia. Od stycznia 2019 roku o kartę mogą wnioskować rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu troje i więcej dzieci, w tej sytuacji karta przysługuje wyłącznie rodzicom. Jak prezentują dane w tab. 5 liczba rodzin, korzystających z Karty Dużej Rodziny rośnie.

Tabela 5 Liczba wydanych KRD w latach 2019-2021.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba wydanych KRD	18	28	90

Źródło: Dane własne z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy

Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021 przebiegała w dwóch formach: bezpłatne posiłki oraz zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności. Na przestrzeni lat malała liczba osób korzystających z posiłku, jak również malała liczba osób korzystających z zasiłku celowego.

Tabela 6 Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programów wieloletnich „Posilek w szkole i w domu”.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Rzeczywista liczba osób objętych programem	345	267	269
Ogółem			
w tym:	193	185	167
- liczba osób korzystających z posiłku			
- zasiłku celowego	152	86	118
Koszt programu ogółem zł.	108 985	139 480	185 210

Źródło: Dane własne z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izbicy

Wskazane jest w latach następnych podejmowanie przez gminę następujących działań:

- utrzymanie i rozwój gminnego systemu opieki nad dzieckiem,
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy specjalistycznej,
- praca z rodzinami przeżywającymi trudności w celu poprawy ich kompetencji wychowawczych aby ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej.
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji.
- zabezpieczenie finansowe pracy asystentów rodziny oraz kosztów szkoleń asystentów,
- podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niekorzystnym zjawiskom społecznym (profilaktyka),
- tworzenie dla dzieci sprzyjających warunków do rozwijania zainteresowań.